Administracinė byla Nr. A-438-97/2009
Procesinio sprendimo kategorija 16.2; 16.5 (S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2009 m. sausio 19 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Romos Sabinos Alimienės, Stasio Gagio (kolegijos pirmininkas) ir Romano Klišausko (pranešėjas), sekretoriaujant Galinai Lavrinovič,
rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo atsakovo Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2008 m. kovo 7 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo S.U. skundą atsakovui Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, trečiajam suinteresuotajam asmeniui Kalvarijos policijos komisariatui dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

pareiškėjas su skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą ir prašė teismo:

1) panaikinti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - PD prie VRM) 2007-12-12 sprendimą Nr. 5-S-9320 nesuteikti pareiškėjui aukštesnio specialaus nekarinio policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnio;

2) įpareigoti PD prie VRM suteikti pareiškėjui specialų nekarinį policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnį.

Skunde paaiškino, jog PD prie VRM Generalinio komisaro pavaduotojo 2007-12-12 raštas Nr. 5-S-9320, kuriuo, vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) raštu Nr.lD-7896(2) ir motyvuojant tuo, kad aukštesnis laipsnis vidurinės ir aukštesniosios grandies policijos pareigūnams gali būti suteikiamas tik įgijus aukštąjį išsilavinimą, o pareiškėjas nėra tokio įgijęs, ir grąžintas pareiškėjo tiesioginio vadovo- Kalvarijos policijos komisariato (toliau - PK) Kriminalinės policijos Nusikaltimų tyrimo poskyrio viršininko 2007-11-21 teikimas suteikti pareiškėjui aukštesnį specialųjį nekarinį vyresniojo inspektoriaus laipsnį, yra nepagrįstas. Anot pareiškėjo, jis vidaus tarnybos sistemoje dirba nuo 1991 metų, 2003-05-01 įgijo inspektoriaus laipsnį ir nuo tada dirbo Kalvarijos PK Kriminalinės policijos Nusikaltimų tyrimo poskyrio inspektoriumi, o nuo 2003-12-08, pakeitus pareigybės pavadinimą, dirba šio poskyrio tyrėju. Pareiškėjo užimama pareigybė priskiriama „B“ lygiui, kuriam būtinas aukštesnysis išsilavinimas

ir pareiškėjas šį reikalavimą atitinka. Vidaus tarnybos statuto (toliau- Statutas) patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalis numato, jog reikalavimas turėti aukštąjį universitetinį ar aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą netaikomas pareigūnams, kurie Statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo įsigaliojimo dieną turėjo ne mažesnį, nei 10 metų vidaus tarnybos stažą, todėl atsakovas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos raštu Nr. lD-7896(2), padarė nepagrįstą išvadą, kad pagal Statuto 14 straipsnio 6 dalį aukštesnis laipsnis suteikiamas tik įgijusiems aukštąjį išsilavinimą pareigūnams. Tarp Statuto 14 straipsnio 6 dalyje išvardintų kriterijų gauti aukštesnį laipsnį nėra paminėtas aukštojo universitetinio ar neuniversitetinio išsilavinimo turėjimas. Be to, skundžiamas sprendimas nepagrįstas ir dėl to, kad, jį priimant, vadovautasi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2007-10-11 raštu Nr. 1D-7896-(2), o ne norminiu aktu - Statutu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau - LVAT) 2007 m. birželio 29 d. nutartyje (byla Nr. A-674/2007) konstatavo, kad aukštesnis vidaus tarnybos ar policijos laipsnis suteikiamas atsižvelgiant į Statuto 14 straipsnio 6 dalyje numatytus kriterijus, kurių sąrašas yra baigtinis ir aukštesnio laipsnio gavimo teisės aktai nesieja su būtinumu turėti aukštąjį išsilavinimą.

Atsakovas atsiliepimu prašė pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad, vadovaujantis Statuto 14 straipsnio 16 dalimi, pareigūnų laipsnių priklausomybę nuo pareigūno einamų atitinkamų pareigų ir pareigūnų laipsnių suteikimo tvarką nustato Vidaus reikalų ministras ir šiuo pagrindu Vidaus reikalų ministro 2004-03-02 įsakymu Nr.IV-52 buvo patvirtintos Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų specialių nekarinių laipsnių suteikimo taisyklės. Atsakovo teigimu, jis 2007-10-12 gavo VRM sekretoriaus 2007-10-11 raštą Nr.lD-7896-(2) „Dėl aukštesnių specialių nekarinių laipsnių suteikimo“, kuriame nurodyta, kad pagal Statuto 14 straipsnio 6, 8, 9 ir 13 dalis aukštesnis laipsnis suteikiamas tik tiems pareigūnams, kurie, be kitų Statuto 14 straipsnyje nustatytų reikalavimų, yra įgiję aukštąjį (aukštąjį universitetinį arba aukštąjį neuniversitetinį) išsilavinimą, taip pat buvo nurodyta, kad pareigūnams, turintiems vidurinį arba iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį ir aukštesnįjį išsilavinimą, aukštesnis laipsnis negali būti suteikiamas. Vadovaujantis Policijos veiklos įstatymo 7 straipsnio 5 dalimi, vidaus reikalų ministras gali rekomenduoti policijos generaliniam komisarui panaikinti jam pavaldžių įstaigų priimtus sprendimus, jeigu šie gali prieštarauti kitiems teisės aktams. Todėl atsakovas, atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjas šiuo metu neturi aukštojo išsilavinimo ir į paminėtą VRM sekretoriaus nurodymą, Kalvarijos PK viršininkui gražino teikimą.

Tretysis suinteresuotas asmuo atsiliepimu į pareiškėjo skundą prašė šį skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškino, jog pareiškėjas vidaus tarnyboje eina pareigas nuo 1991-09-09, jis yra įgiję aukštesnįjį išsilavinimą, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2003-05-26 įsakymu Nr. TE-275 jam patvirtintas specialus nekarinis policijos inspektoriaus laipsnis. Aukščiausias pareiškėjo užimamos pareigybės specialus nekarinis policijos laipsnis - vyresnysis inspektorius. Atsiliepime nurodo, kad pareiškėjas, tenkindamas savo lūkesčius ir vadovaudamasis Statuto 13 straipsnio 1 dalimi, 14 straipsnio 6, 16 dalimis, Vidaus reikalų ministro 2004-03-02 įsakymu Nr. 1V-52 patvirtintų Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų specialių nekarinių laipsnių suteikimo ir pervardijimo taisyklių 5 punktu, klysta teigdamas, kad nepriklausomai nuo išsilavinimo, ištarnavus vidaus tarnybos inspektoriumi ne mažiau kaip 2 metus, gali būti suteikiamas aukštesnis vidurinės grandies pareigūno specialus nekarinis policijos laipsnis. Specialūs nekariniai laipsniai pareigūnams suteikiami vadovaujantis Statutu ir minėtu ministro įsakymu patvirtintomis Taisyklėmis. Kadangi pareiškėjas neturi aukštojo išsilavinimo, kurio reikalauja Statuto 14 straipsnio 5 dalis, atsižvelgus į VRM sekretoriaus 2007-10-11 raštą Nr. lD-7896-(2), aukštesnis nekarinis policijos laipsnis jam negali būti suteiktas.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2008-03-07 sprendimu pareiškėjo skundą tenkino ir panaikino Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų

ministerijos 2007-12-12 sprendimą Nr. 5-S-9320 bei įpareigojo Policijos departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos suteikti pareiškėjui specialų nekarinį policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnį.

Teismas pabrėžė, jog Policijos veiklos įstatyme nuostatų dėl Vidaus reikalų ministerijos sekretoriaus funkcijų, reglamentuojant policijos veiklą, nėra. Atsižvelgdamas į šį faktą ir kitas bylos aplinkybes teismas padarė išvadą, jog įstatymas (Statuto 14 straipsnio 5 dalis) nesieja pareiškėjo norimo laipsnio suteikimo sąlygų su reikalavimais pretendento turimam išsilavinimui. Teismo nuomone, aukštojo išsilavinimo turėjimas tikrinamas įprasta tvarka suteikiant inspektoriaus nekarinį laipsnį, o pareiškėjui taikytina Statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje numatyta išimtis. Teismas taip pat nurodė, jog atsakovas negalėjo remtis VRM sekretoriaus 2007-10-11 raštu Nr.lD-7896-(2) „Dėl aukštesnių specialių nekarinių laipsnių suteikimo“, nes pagal Statuto 14 straipsnio 16 dalį teisė nustatyti pareigūnų laipsnių priklausomybę nuo pareigūno einamų pareigų, pareigūnų laipsnių suteikimo ir pervardijimo tvarką suteikta Vidaus reikalų ministrui.

III.

Apeliaciniu skundu atsakovas Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Atsiliepimą į apeliacinį skundą grindžia šiais argumentais:

1. Pagal Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 90-2777) 7 straipsnio 7 dalies nuostatas vidaus reikalų ministras pagal savo kompetenciją vykdo su policijos veikla susijusius kitus įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus. Pagal Vidaus tarnybos statuto (Žin., 2003, Nr. 42-1927) 14 straipsnio 16 dalį pareigūnų laipsnių suteikimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras. Vidaus reikalų ministras įgaliojo vidaus reikalų ministerijos sekretorių S. Liutkevičių spręsti klausimus susijusius su policijos veikla. Jo nurodymai dėl policijos pareigūnų laipsnių suteikimo tvarkos yra privalomi policijos įstaigų vadovams. Todėl kol VRM sekretoriaus 2007-10-11 raštas Nr. l D- 7896-(2) „Dėl aukštesnių specialių nekarinių laipsnių suteikimo" nepanaikintas nustatyta tvarka, policijos įstaigų vadovai privalo vykdyti vidaus reikalų ministerijos nurodymus sprendžiant klausimą dėl aukštesnių specialių nekarinių laipsnių suteikimo policijos pareigūnams. Vidaus reikalų ministerijos dalyvavimas bylos nagrinėjime išspręstas nebuvo ir vidaus reikalų ministerija negalėjo dalyvauti procese ir pasinaudoti savo teisėmis ir pareigomis spendžiant ginčą nustatyta tvarka.

2. Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikinti atsakovo 2007-12-12 sprendimą Nr. 5-S-9320 ir įpareigoti Policijos departamentą suteikti pareiškėjui specialų nekarinį policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnį negali sukelti teisinių pasekmių pareiškėjui, nes atsakovas grąžino teikimą dėl aukštesniojo laipsnio suteikimo pareiškėjui Kalvarijos rajono policijos komisariatui. Kalvarijos rajono policijos komisariatas nustatyta tvarka nėra įpareigotas pateikti naują teikimą dėl aukštesniojo laipsnio suteikimo pareiškėjui. Be teikimo dėl aukštesniojo laipsnio suteikimo pareiškėjui, Policijos departamentas negali suteikti aukštesniojo laipsnio pareiškėjui nustatyta tvarka.

Atsiliepimu į apeliacinį skundą pareiškėjas S.U. prašo atmesti atsakovo Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos apeliacinį skundą, palikti nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą ir apeliacinį skundą nagrinėti pareiškėjui nedalyvaujant. Atsiliepimą grindžia šiais argumentais:

1. Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos apeliaciniame skunde naujų, svarių teisinių argumentų, dėl kurių būtų galima prašyti panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir bylą perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo nepateikė, todėl apeliacinis skundas yra visiškai nepagrįstas. Vidaus tarnybos pareigūnų specialių laipsnių suteikimo tvarką reglamentuoja norminis aktas - Vidaus tarnybos statutas, - o ne Lietuvos

Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2007-10-11 raštas Nr. lD-7896-(2), kuris prieštarauja Vidaus tarnybos statutui.

2. Pirmosios instancijos teismo sprendimu Policijos departamentas buvo įpareigotas suteikti pareiškėjui specialų nekarinį policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnį. Policijos departamentas yra centrinė policijos įstaiga, kuri, pareiškėjo manymu, pagal teismo sprendimą, turėjo teisę ar privalėjo pareikalauti, jog teritorinė policijos įstaiga - Kalvarijos policijos komisariatas, - iš naujo pateiktų teikimą suteikti pareiškėjui specialų nekarinį policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnį ir pagal teikimą suteikti aukštesnį laipsnį. Tačiau Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos to nepadarė, t. y. nevykdė teismo sprendimo.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Byloje kilęs ginčas dėl specialaus nekarinio policijos vyresniojo inspektoriaus laipsnio suteikimo pareiškėjui.

Atsakovas, atsisakymą suteikti pareiškėjui minėtą pareiginį laipsnį grindžia tuo, kad pareiškėjas neturi aukštojo išsilavinimo.

Laipsnių, vidaus tarnybos pareigūnams, suteikimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas. Pagal šio statuto 14 straipsnio 5 dalį „Vidaus tarnybos leitenanto ar inspektoriaus laipsnis vidaus reikalų centrinės ar profesinio mokymo įstaigos vadovo įsakymu suteikiamas atitinkamas pareigas einantiems asmenims, įgijusiems aukštąjį išsilavinimą ir kvalifikaciją, atitinkančią pareigybių aprašymo reikalavimus.“

Iš šios teisės normos matyti, kad joje yra nustatyta viena iš būtinų sąlygų gauti (suteikti) inspektoriaus ir/ar vyresniojo inspektoriaus laipsnį – turėti aukštąjį išsilavinimą.

Tačiau pagal Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalį (2006 m. liepos 19 d. įstatymo Nr. X-804 redakcija) pareigūnai, kurie iki Statuto patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo turėjo ne mažesnį kaip 10 metų vidaus tarnybos stažą, jiems netaikomas reikalavimas dėl reikiamo išsilavinimo įgijimo užimti pareigoms, kurias jie ėjo iki Statuto patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo (2003 05 01).

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas vidaus tarnyboje dirba nuo 1991 m., o nuo 2001 01 02 buvo paskirtas į Kalvarijos policijos komisariato kvotos grupės inspektoriaus pareigas. Nuo 2003 05 01 dirbo Kalvarijos PK Kriminalinės policijos Nusikaltimų tyrimo poskyrio inspektoriumi, o nuo 2003 12 08, pakeitus pareigybės pavadinimą eina Kalvarijos PK Kriminalinės policijos Nusikaltimų tyrimo poskyrio tyrėjo pareigas (b. l. 6).

Šios aplinkybės patvirtina, kad pareiškėjas Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo įsigaliojimo momentu (2003 05 01) turėjo didesnį nei 10 metų darbo stažą vidaus tarnyboje bei kad pareiškėjas eina iš esmės tas pačias pareigas, kurias ėjo iki minėto įstatymo įsigaliojimo. Visa tai lemia, kad aplinkybės apibūdinančios pareiškėjo tarnybą, atitinka sąlygas numatytas Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje, leidžiančias eiti pareigas, neturint aukštojo išsilavinimo, reikalingo šioms pareigoms užimti. Tai savo ruožtu lemia, kad pareiškėjo atžvilgiu yra netaikomas ir Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 14 straipsnio 5 dalies reikalavimas dėl aukštojo išsilavinimo, suteikiant atitinkamą laipsnį pagal einamas pareigas.

Nepagrįstas apeliacinio skundo argumentas, kuriuo teigiama, jog į bylos nagrinėjimą turėjo būti įtraukta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, nes, kaip minėta, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 14 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad pareigūnams užimantiems byloje nagrinėjamas pareigas „vidaus tarnybos leitenanto ar inspektoriaus laipsnis“ yra suteikiamas „vidaus reikalų centrinės ar profesinio mokymo įstaigos vadovo įsakymu“. Tokiu būdu šioje byloje nėra sprendžiamas klausimas dėl pareigų ar teisių nustatymo Lietuvos

Respublikos vidaus reikalų ministerijai, dėl ko, nėra ir pagrindo šio subjekto įtraukti į bylos nagrinėjimą (ABTĮ 48 str. 2 d.;142 str.2 d. 2 p.).

Nepagrįstai apeliaciniame skunde teigiama, kad Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sekretoriaus 2007 10 11 rašte Nr.lD-7896-(2) „Dėl aukštesnių specialių nekarinių laipsnių suteikimo“ nurodyti teiginiai dėl išsilavinimo suteikiant byloje ginčijamą laipsnį nebuvo įvertinti pirmosios instancijos teismo bei kad minėtas raštas, kaip norminis teisės aktas, yra nepanaikintas.

Iš šio rašto turinio matyti, kad tai yra informacinio pobūdžio raštas, kuriame pateikiama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sekretoriaus nuomonė dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto atitinkamų nuostatų aiškinimo ir taikymo, dėl ko, šis raštas neatitinka reikalavimų keliamų norminiams teisės aktams, be to, teismui nėra privalomos nuomonės ir išaiškinimai tų institucijų, kurioms teisės aktais nėra suteikta teisė aiškinti atitinkamus teisės aktus.

Dėl paminėtų priežasčių tenkinti apeliacinį skundą jame nurodytais motyvais nėra pagrindo.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a:

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2008 m. kovo 7 d. sprendimą palikti nepakeistą, o Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinį skundą atmesti.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Roma Sabina Alimienė

Stasys Gagys

Romanas Klišauskas